

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/4/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3111213060
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 04. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Radoslav Svitana, PhD
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3111213060.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Radoslava Svitana, PhD., a sudkýň JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Viery Škultétyovej v spore žalobcu H.. Q. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. X. XX, zastúpeného X.. X. J., advokátom so sídlom v I., K.. W.. U. XX/XX, proti žalovanému T. K. O., so sídlom v O., V. 4, H. XX XXX XXX, o náhradu nemajetkovej ujmy (pôvodne o náhradu škody na zdraví a nemajetkovej ujmy), na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín č. k. 11C/125/2011-308 zo dňa 20. septembra 2018 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., III. a V. m e n í tak, že žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 2 500,- eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalobca m á proti žalovanému nárok na náhradu trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 % z prisúdeného nároku.

Štát m á voči žalovanému nárok na náhradu trov v rozsahu 50 %.

Vo zvyšnej časti sa štátu náhrada trov n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

1.1 Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom (v poradí druhým) vo výroku I. zamietol žalobu o zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 150 000 eur, vo výroku II. nepriznal žalovanému náhradu trov konania o náhradu škody na zdraví, vo výroku III. priznal žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania o zaplatenie nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady bude rozhodnuté samostatným uznesením, vo výroku IV. intervenientovi nepriznal náhradu trov konania a vo výroku V. rozhodol, že štát má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady bude rozhodnuté samostatným uznesením. Rozsudok zdôvodnil tým, že žalobca sa žalobou domáhal náhrady škody na zdraví (v tejto časti bolo konanie ukončené právoplatnou časťou rozsudku Okresného súdu Trenčín č. k. 11C/125/2011-243) a náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu, že po tom, čo dňa 17.6.2007 utrpel ťažký úraz v podpazuší pravej ruky, bol urgentne operovaný na oddelení úrazovej chirurgie E. nemocnice I. a po ukončení hospitalizácie za účelom ďalšej liečby, ktorá už nebola v možnostiach tohto zdravotníckeho zariadenia, požiadal dňa 5.10.2007 o konzultáciu špecialistu Neurochirurgickej kliniky E. O. (žalovaný) P. Q.. B. Q., D.. Po telefonickej objednávke sa dňa 10.10.2007 dostavil na vyšetrenie k tomuto špecialistovi, ktorý ho však len objednal na ďalšie vyšetrenie o jeden mesiac. Bez vykonania akéhokoľvek výkonu (liečby) bol žalobca vyšetrený ešte dvakrát - v mesiacoch november 2007 a december 2007. Pri ďalšom vyšetrení v januári 2008 bol žalobca informovaný, že je nutné vykonať operačný zákrok - rekonštrukciu terminálnych nervových vetiev a bol zapísaný do poradovníka na operáciu. V následnom období sa žalobca každý mesiac telefonicky informoval o termíne operácie, pričom až do mesiaca máj 2008

mu nebol oznámený žiaden termín s tým, že sa ešte nedostal do aktuálneho poradia. Následne sa na odporúčanie neurológa, u ktorého bol v zdravotnej starostlivosti, obrátil so žiadosťou o konzultáciu na Neurochirurgickú kliniku E. nemocnice O. O., kde absolvoval lekárske vyšetrenie dňa 19.5.2008, pričom primár tejto kliniky po zhodnotení aktuálneho zdravotného stavu žalobcu skonštatoval, že jediným východiskom pre zlepšenie zdravotného stavu je rekonštrukcia poškodených nervových zväzkov, pričom zároveň žalobcu upozornil, že takáto operácia v Slovenskej republike nebola ešte uskutočnená a ponúkol mu, že zistí možnosť vykonania takejto operácie v E. republike. Do 14 dní bol žalobca telefonicky kontaktovaný z Neurochirurgickej kliniky E. nemocnice O. O. s tým, že mu bol už dohodnutý termín operácie na Neurochirurgickej klinike E. nemocnice S. B. v V. na deň 11.6.2008. Napriek tejto operácii a následnej rehabilitačnej liečbe došlo už len k čiastočnému zlepšeniu hybnosti pravej ruky a s ďalším zlepšením už nie je možné počítať. Na základe podnetu žalobcu Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou preskúmal postup žalovaného a oznámením zo dňa 9.4.2010 informoval žalobcu o zistení, že mu nebola v príslušnom období na Neurochirurgickej klinike E. O. poskytnutá adekvátne zdravotná starostlivosť v súlade s platnými právnymi predpismi.

1.2 Vzhľadom na námietku premlčania žalovaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sa súd prvej inštancie zaoberal najprv touto otázkou. K tomu žalobca uviedol, že [redacted] zo znaleckého posudku aj zo záverov úradu pre dohľad vyplýva, že podstata neoprávneného zásahu do jeho osobnostných práv spočíva v nečinnosti žalovaného po určitú dobu, ktorej márnym uplynutím sa zmarila možnosť na dosiahnutie lepšieho zdravotného stavu žalobcu. K neoprávnenému zásahu došlo až trvaním nečinnosti po určitú dobu, ktorej uplynutím nastal neoprávnený zásah. Nárok na súde nebolo možné uplatniť bez vedomosti o protiprávnom postupe žalovaného, pričom vedomosť, že operácia jeho pravej ruky mala byť vykonaná skôr, získal žalobca prvýkrát z prepúšťacej správy Neurochirurgickej kliniky FN v V.. Žalovaný trval na námietke premlčania a uviedol, že k údajnému zásahu do práv a ochrany osobnosti žalobcu malo dôjsť v období medzi októbrom 2007 a januárom 2008. Žalobca si preto mohol svoj nárok na ochranu osobnosti vo forme náhrady za nemajetkovú ujmu na súde uplatniť najneskôr v mesiaci január 2011.

1.3 Súd prvej inštancie právne posúdil vec tak, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka síce predstavuje satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv, avšak jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom má za následok, že ide o právo majetkovej povahy, teda podlieha premlčaniu podľa § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka a premlčuje sa vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo 278/2007 zo dňa 1.11.2008) Trojročná premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákonníka). Začiatok plynutia premlčacej doby je v citovanom ustanovení daný objektívne, nezávisle od subjektívnych okolností (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Obo 44/97 zo dňa 15.5.1997) a je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu, objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu [redacted] do osobnostných práv (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 265/2009 zo 17.2.2011). Namietaný zásah do osobnostných práv žalobcu neposkytnutím správnej zdravotnej starostlivosti, nastal v okamihu, keď žalovaný včas neindikoval a neuskutočnil potrebný operačný zákrok, prípadne neoznámil nemožnosť jeho uskutočnenia. S prihliadnutím [redacted] na závery vyhotoveného znaleckého posudku, v zmysle ktorých v súlade s najnovšími poznatkami medicíny mala byť prevedená revízia poškodených nervov v intervale medzi 3. až 6. mesiacom od úrazu, došlo tak k neposkytnutiu adekvátnej starostlivosti už v čase prvého vyšetrenia žalobcu u žalovaného dňa 10.10.2007, realizovaného viac ako 3 mesiace po úraze. Opakovane k takémuto konaniu dochádzalo aj pri ďalších vyšetreniach. Žalovaný pokračoval v konzervatívnej liečbe až do 15.01.2008, keď došlo k indikácii operačnej revízie poškodenia a zaradeniu žalobcu do poradovníka na operáciu, pričom od úrazu uplynula doba dlhšia ako 6 mesiacov. Vtedy podľa súdu prvej inštancie nastal moment, že skoršie nevykonanie operácie malo za následok "stratu nádeje" žalobcu na obnovenie lepšej funkčnosti jeho ruky. Skutočnosť, že iné zdravotnícke zariadenie konštatovalo tento stav až dňa 23.6.2008, ako [redacted] i nadobudnutie vedomosti žalobcu o uvedenom, nie je v tejto veci podstatná. Pri premlčaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch subjektívna premlčacia doba žiadna neplynie a takýto nárok sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe. V zmysle uvedeného žalobca mohol svoje právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať prvýkrát dňa 11.10.2007 a najneskôr dňa 16.1.2008. Od tohto dňa začala najneskôr plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá skončila najneskôr dňa 16.1.2011. Nakoľko žalobca podal žalobu na súde až 3.6.2011, stalo sa to po uplynutí premlčacej doby, preto súd prvej inštancie žalobu o zaplatenie nemajetkovej ujmy zamietol.

1.4 Výrok o trovách konania zdôvodnil súd prvej inštancie s odkazom na ustanovenia § 255 a § 262 ods. 1, ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) tým, že v časti o náhradu škody na zdraví žalovanému náhradu trov konania nepriznal, nakoľko si náhradu trov konania neuplatnil a zo spisu mu žiadne trovy konania nevyplývajú. To isté uviedol súd prvej inštancie aj vo vzťahu k trovám intervenienta. Pokiaľ ide o nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy, žalovaný si náhradu trov konania pri tomto nároku uplatnil, preto mu súd priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V konaní vznikli aj trovy znaleckého dokazovania. Z tohto dôvodu súd rozhodol, že štát má voči v konaní neúspešnému žalobcovi právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2.1 Proti uvedenému rozsudku vo výroku zamietajúcom žalobu o zaplatenie nemajetkovej ujmy (výrok I.) a vo výrokoch o nároku žalovaného a štátu na náhradu trov konania voči žalobcovi (výroky III., V.) podal včas odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolanie zdôvodnil tým, že súd prvej inštancie nevykonala navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa žalobcu podstata neoprávneného zásahu do jeho osobnostného práva na život a zdravie spočíva v tomto prípade v dlhodobom neopodstatnenom odkladaní potrebného operačného zákroku, teda v nekonaní žalovaného, ktoré sa po určitom čase stalo protiprávnym. Žalobca sa preto nestotožňuje s názorom súdu prvej inštancie o začiatku plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby už od prvého vyšetrenia žalobcu u žalovaného dňa 10.10.2007. Konanie žalovaného sa mohlo stať protiprávnym až v čase, keď dĺžka trvania jeho nečinnosti vo vzťahu k potrebnému operačnému zákroku dosiahla určitú mieru. Podľa žalobcu bez vykonania znaleckého dokazovania smerujúceho k zisteniu, v akom čase došlo u žalobcu k takej degenerácii poškodených nervov, že vykonanie operačného zákroku by už neprineslo zlepšenie ich stavu, nemožno čas začatia plynutia premlčacej doby správne ustáliť, pričom túto otázku nemožno odvodzovať len od všeobecne predpokladanej doby 3 - 6 mesiacov po úraze. Preto bolo podľa žalobcu nevyhnutné vykonať ním navrhované znalecké dokazovanie k tejto otázke, čo súd prvej inštancie odmietol.

2.2 Ďalej žalobca v odvolaní poukázal na to, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy mohol objektívne uplatniť až vtedy, keď zistil, že konanie žalovaného spočívajúce v odkladaní operačného zákroku bolo protiprávnym, teda takým, ktoré mu zobralo šancu na lepší výsledok, a toto žalobca po prvý raz zistil až dňa 23.6.2008 z prepúšťacej správy Neurochirurgickej kliniky E. nemocnice S. B. v V.. Teda podľa žalobcu až po zistení skutočností, že konanie (nekonanie) žalovaného malo za následok stratu možnosti lepšej reparácie poškodených nervov, mohol žalobca vykonať po prvý raz právo na náhradu nemajetkovej ujmy jeho uplatnením žalobou na súde. Napokon aj po vykonaní operačného zákroku v V. došlo k určitému zlepšeniu funkčnosti prvej ruky žalobcu, čo tiež poukazuje na nutnosť individuálneho skúmania doby, po uplynutí ktorej sa nečinnosť žalovaného stala protiprávnym konaním.

2.3 K výrokom o trovách konania žalovaného a štátu žalobca uviedol, že v tomto konaní uplatnil nároky súvisiace s nesprávnym postupom žalovaného pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti a tento nesprávny postup bol aj vykonaným dokazovaním preukázaný. Zároveň práve v dôsledku tohto nesprávneho postupu žalovaného žalobca stratil možnosť na zlepšenie kvality jeho života a s tým súvisiaceho ďalšieho uplatnenia. Tieto skutočnosti podľa žalobcu opodstatňujú aplikáciu ustanovenia § 257 CSP. Ako dôvody hodné osobitného zreteľa uviedol žalobca aj to, že má príjem už len zo starobného dôchodku a práve v dôsledku zlého zdravotného stavu súvisiaceho s poškodením nervov pravej ruky nemá ani možnosť prípadnou pracovnou činnosťou získať ďalší príjem. Žalobca napokon poukázal na to, že tieto skutočnosti boli aj dôvodom priznania oslobodenia od súdnych poplatkov v rozsahu 90 % a aj preto je podľa neho rozhodnutie súdu prvej inštancie o priznaní nároku na náhradu trov konania štátu v rozsahu 100 % celkom nesprávne.

3. Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje s výrokom aj s odôvodnením napadnutého rozsudku. Má za to, že rozsudok vychádza zo správnych skutkových zistení, správneho právneho posúdenia veci, je riadne odôvodnený, konanie na súde prvej inštancie nevykazovalo žiadne procesné ani právne vady.

4. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací rozsudkom č. k. 19Co/28/2019-347 z 11.12.2019 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. potvrdil a výroky II. a III. zmenil tak, že žalovanej ani štátu náhradu trov nepriznal. Na dovolanie žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 5Cdo/152/2022

z 27.10.2022 rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 11.12.2019 sp. zn. 19Co/28/2019 zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Pokiaľ odvolací súd v zrušenom rozsudku odvodzoval začiatok plynutia premlčacej doby odo dňa, keď žalobca absolvoval vyšetrenie vo Fakultnej nemocnici v O. O. (19.05.2008), kde mu bolo oznámené, že je potrebná operácia, ktorá v Slovenskej republike nebola ešte uskutočnená a bolo mu ponúknuté sprostredkovanie vykonania takejto operácie v E. republike, pričom žalobca s týmto postupom súhlasil, teda žalobca z vlastnej vôle ukončil liečbu u žalovanej a týmto dňom sa skončilo aj protiprávne konanie, resp. nekonanie žalovanej, Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci. Je totiž bežné, že pacient konzultuje svoj zdravotný stav aj v iných zdravotníckych zariadeniach. To, že dal žalobca súhlas na sprostredkovanie operácie, ešte neznamená ukončenie liečby u žalovaného, týmto okamihom je až udelenie súhlasu s konkrétnym termínom uskutočnenia operácie u iného subjektu (zdravotníckeho zariadenia). Teoreticky je možné, že v tomto období by dostal žalobca ponuku na termín operácie u žalovanej a bolo by iba na žalobcovi, ktoré zdravotnícke zariadenie si pre operačný zákrok vyberie.

5. Odvolací súd, viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP), opätovne preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 388 CSP v spojení s § 365 ods. 1 písm. h) CSP a s prihliadnutím na § 390 CSP zmeniť tak, že odvolací súd sám rozhodne vo veci.

6. Je potrebné uviesť, že nárok žalobcu na náhradu škody na zdraví bol zamietnutý už prvým rozsudkom Okresného súdu Trenčín č. k. 11C/125/2011-243 z 26.4.2016, ktorý je v časti týkajúcej sa náhrady škody na zdraví právoplatný a nebol dotknutý dovolacím konaním. Takisto nebol odvolacím konaním dotknutý s tým súvisiaci výrok rozsudku Okresného súdu Trenčín č. k. 11C/125/2011-308 z 20.9.2018 týkajúci sa trov konania o náhradu škody na zdraví (výrok II.). Vzhľadom k tomu, že intervenient, ktorý pôvodne vystupoval v konaní na strane žalovaného (U. - W. V., U. vstúpil do konania len v časti o náhradu škody na zdraví, podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 18.8.2017 oznámil vystúpenie z konania a odvolanie proti výroku IV. rozsudku súdu prvej inštancie č. k. 11C/125/2011-308 z 20.9.2018 nebolo podané, odvolací súd nepreskúmal ani tento výrok (o trovách intervenienta).

7. Pokiaľ ide o náhradu nemajetkovej ujmy, odvolací súd už v rozsudku z 29.6.2017 č. k. 19Co/324/2016-279 uviedol, že aj keď podľa znaleckého posudku nemožno prípadný benefit včasnej operácie kvantifikovať, zásahom do osobnostných práv žalobcu mohlo byť už samotné odopretie „nádeje na lepší výsledok“ resp. „vytvorenia vhodnejších podmienok pre regeneráciu“, aj keď s neistým výsledkom (tzv. „strata šance“). Vzhľadom na nesprávny právny záver o premlčaní nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy (viď nižšie) sa súd prvej inštancie touto skutočnosťou nezaoberal, preto bolo potrebné, aby túto okolnosť preskúmal odvolací súd.

8. Zamietajúci výrok zdôvodnil súd prvej inštancie premlčaním nároku žalobcu (a vznesenou námietkou zo strany žalovaného). Odvolací súd považuje za potrebné v prvom rade uviesť (hoci to medzi stranami nebolo sporné a súd prvej inštancie túto otázku posúdil správne), že právo na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy je právom majetkovej povahy, a teda podlieha premlčaniu podľa § 100 Občianskeho zákonníka, a to vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka, ktorá plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz, v tomto prípade konkrétne odo dňa nasledujúceho po dni, keď došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 17. februára 2011 sp. zn. 5 Cdo 265/2009; rozsudok Najvyššieho súdu SR z 27. novembra 2012 sp. zn. 2 Cdo 194/2011 - R 58/2014).

9. K tvrdeniu žalobcu, že o protiprávnosti konania žalovaného, spočívajúceho v odkladaní operačného zákroku, sa dozvedel až z prepúšťacej správy Neurochirurgickej kliniky E. nemocnice S. B. v V. zo dňa 23.6.2008, odvolací súd (taktiež zhodne so súdom prvej inštancie a s rozhodnutím dovolacieho súdu) zdôrazňuje, že premlčacia doba podľa § 101 Občianskeho zákonníka, ktorá sa vzťahuje na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy, má povahu objektívnej premlčacej doby, teda plynie nezávisle od vedomosti oprávneného (žalobcu) o protiprávnosti konania či nekonania inej osoby (žalovaného), ktoré malo za následok vznik nemajetkovej ujmy. Na rozdiel od práva na náhradu škody (§ 106 Občianskeho zákonníka) pri práve na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy neexistuje subjektívna premlčacia doba, ktorá by bola viazaná na deň, keď sa poškodený dozvie o škode (ujme) a o tom, kto za ňu zodpovedá.

10. Nesprávny postup žalovaného možno vidieť (vychádzajúc z tvrdení žalobcu, ktoré žalovaný nerozporoval) v tom, že pri prvom vyšetrení žalobcu (dňa 10.10.2007) - hoci odporúčal operáciu - nevysvetlil žalobcovi riziká operácie, ale do záznamu uviedol, že pacient s operáciou nesúhlasí, následne po oznámení žalobcu, že s operáciou aj bez ďalšieho vysvetlenia rizík súhlasí, nezaradil žalobcu ihneď do poradovníka na operáciu, ďalej v tom, že ani po ďalších vyšetreniach v novembri a decembri 2007 nezaradil žalobcu do poradovníka na operáciu a napokon aj v tom, že aj keď po vyšetrení 15.1.2008 zaradil žalobcu do poradovníka na operáciu, túto operáciu napriek jej akútности po dobu viac ako štyroch mesiacov nevykonával. Každé z uvedených dielčích konaní resp. nekonaní žalovaného mohlo prispieť k zníženiu resp. strate nádeje na zlepšenie zdravotného stavu žalobcu.

11. Na rozdiel od súdu prvej inštancie odvolací súd sa nedomnieva, že premlčacia doba začala plynúť dňom nasledujúcim po prvom vyšetrení žalobcu u žalovaného (11.10.2007), resp. šesť mesiacov od úrazu žalobcu (17.12.2007), prípadne najneskôr deň po zaradení žalobcu do poradovníka na operáciu (16.1.2008). Je síce pravdou, že žalobca objektívne (t. j. bez ohľadu na svoju vedomosť o protiprávnosti konania žalovaného) mohol svoje právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať (podaním žaloby na súde) prvýkrát už dňa 11.10.2007 (takáto žaloba by nebola považovaná za predčasne podanú, keďže otázku protiprávnosti konania žalovaného je súd oprávnený posúdiť samostatne ako prejudiciálnu otázku aj bez rozhodnutia príslušného úradu), avšak v tom čase by vecným dôvodom žaloby mohlo byť „iba“ nevysvetlenie rizík operácie a nezaradenie žalobcu do poradovníka na operáciu, nie celé konanie resp. nekonanie žalovaného tak ako ho popísal žalobca v žalobe v tejto veci (podanej na súde prvej inštancie dňa 3.6.2011) a ako je uvedené vyššie, v predchádzajúcom bode.

12. Zásah žalovaného do osobnostných práv žalobcu totiž síce začal dňom 10.10.2007 (nesprávnym postupom pri prvom vyšetrení žalobcu), tento zásah však uvedeným dňom neskončil, naopak nezákonný postup žalovaného pokračoval ďalej (dielčím konaním resp. nekonaním, ako je uvedené v bode 10 tohto odôvodnenia). Za začiatok plynutia premlčacej doby vo vzťahu k celému konaniu resp. nekonaniu žalovaného, ako ho popisuje žalobca v žalobe, považuje odvolací súd až deň nasledujúci po dni, keď bol zásah do osobnostných práv žalobcu ukončený, teda deň nasledujúci po dni, keď žalobca ukončil liečbu u žalovaného (keďže v tomto prípade zásah žalovaného do osobnostných práv žalobcu neukončil žalovaný, ale žalobca tým, že sa podrobil operácii v inom zdravotníckom zariadení). Tento právny názor vyjadril odvolací súd už v rozsudku z 11.12.2019 č. k. 19Co/28/2019-347 a Najvyšší súd SR sa v zrušujúcom uznesení tejto tézy nedotkol, skôr naopak, nadviazal na ňu vyjadrením názoru, že za ukončenie liečby u žalovaného nemožno považovať udelenie súhlasu na sprostredkovanie operácie, ale až udelenie súhlasu s konkrétnym termínom uskutočnenia operácie u iného subjektu (v inom zdravotníckom zariadení). Z toho možno dedukovať, že dovolací súd sa stotožnil s názorom odvolacieho súdu, že pri pokračujúcom zásahu žalovaného do osobnostných práv premlčacia doba začína plynúť až ukončením tohto zásahu.

13. Na pojednávaní odvolacieho súdu žalobca uviedol, že po prvom vyšetrení na Neurochirurgickej klinike E. nemocnice O. O., ktoré absolvoval dňa 19.5.2008, bol touto klinikou približne o 14 dní telefonicky kontaktovaný s tým, že má prísť podpísať tlačivo pre zdravotnú poisťovňu na schválenie operácie v zahraničí, čo aj urobil - v tom čase ešte nebol známy termín operácie. Po schválení operácie zdravotnou poisťovňou ho Neurochirurgická klinika E. nemocnice O. O. kontaktovala telefonicky dňa 6.6.2008, že má v pondelok 9.6.2008 prísť na hospitalizáciu do E. nemocnice S. B. v V., kde mu bol dohodnutý termín operácie na 11.6.2008. Dňa 9.6.2008 teda prišiel do uvedenej nemocnice v V. a dňa 11.6.2008 tam bol operovaný.

14. Z uvedeného vyplýva, že dňom, keď žalobca udelil súhlas s konkrétnym termínom uskutočnenia operácie v nemocnici v V., bol najskôr deň 6.6.2008 (keď ho z E. nemocnice O. O. kontaktovali s tým, že majú preňho dohodnutý konkrétny termín operácie v V.), prípadne až deň nástupu na hospitalizáciu v nemocnici v V. 9.6.2008 (keďže až dovtedy bolo v zmysle záverov zrušujúceho uznesenia Najvyššieho súdu SR iba na žalobcovi, ktoré zdravotnícke zariadenie si pre operačný zákrok vyberie). Od tohto dátumu je potrebné začať počítať všeobecnú trojročnú premlčaciu dobu podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Skorší deň súhlasu žalobcu s konkrétnym termínom operácie v V., prípadne v inom zdravotníckom zariadení nebol v konaní preukázaný. Keďže žalobca podal žalobu na súde prvej

inštancie dňa 3.6.2011, trojročná premlčacia doba v čase podania žaloby neuplynula, teda nárok žalobu na náhradu nemajetkovej ujmy nebol premlčaný.

15. Ako už bolo uvedené vyššie, odvolací súd dospel k záveru, že aj keď podľa znaleckého posudku nemožno prípadný benefit včasnej operácie kvantifikovať, zásahom do osobnostných práv žalobcu podľa § 11 Občianskeho zákonníka (do jeho práva na ochranu zdravia, súkromného či spoločenského života) bolo už samotná odopretie šance na prípadný lepší výsledok, ak by mu bola včas poskytnutá adekvátna liečba. Trvanie na preukázaní príčinnej súvislosti v miere rovnajúcej sa absolútnej istote vyhodnotil Ústavný súd Slovenskej republiky ako neprimerané z ústavnoprávneho hľadiska, nakoľko „objektívne limity spojené s dokazovaním kauzálnej súvislosti, ako aj slabšie postavenie poškodeného pacienta sú tými skutočnosťami, ktoré v rámci štandardného dôkazného sylogizmu vedú v mnohých prípadoch k nespravodlivým výsledkom, pretože neadekvátna náročnosť unesenia dôkazného bremena o príčinnej súvislosti medzi škodovou udalosťou a vznikom škody zo strany pacienta je v prípade uplatňovania zásady „všetko alebo nič“ aj spravidla príčinou jeho neúspechu v spore (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. októbra 2017 sp. zn. II. ÚS 716/2016). Je potrebné podotknúť, že vo vzťahu k náhrade škody na zdraví súdy v tomto konaní jednoznačne trvali na preukázaní kauzálnej súvislosti (a práve v dôsledku jej nepreukázania bol nárok žalobcu na náhradu škody na zdraví zamietnutý). Vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy, spôsobenej stratou šance na lepší výsledok, je však potrebné prijať iné závery (viď nižšie).

16. Z oznámenia Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou adresovaného žalobcovi č. PO XXXX/XXXX/XXX zo dňa 9.4.2010 o výsledku šetrenia podania, ako aj z rozhodnutia Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou o udelení pokuty žalovanému č. ZS XXX/XXXXXX/XXXX z 26.7.2010 vyplýva, že žalobcovi nebola v príslušnom období na Neurochirurgickej klinike E. O., nemocnica S. poskytnutá adekvátna zdravotná starostlivosť v súlade s platnými právnymi predpismi. Podľa záverov znaleckého posudku znaleckej organizácie J. U., W.. „poskytovateľ zdravotnej starostlivosti mohol previesť kroky, ktoré mohli potenciálne znížiť rozsah trvalých následkov úrazu žalobcu“ a „skorší operačný zákrok by žalobcovi priniesol aspoň nádej na lepší výsledok“. Podobne podľa vyššie citovaného rozhodnutia Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou o udelení pokuty žalovanému „tým, že rekonštrukcia dvoch dôležitých poškodených nervov pravej hornej končatiny nebola dohliadaným pracoviskom realizovaná/zabezpečená v skoršom termíne, neboli u pacienta vytvorené vhodnejšie podmienky pre regeneráciu a prípadné aspoň čiastočné zlepšenie funkcie pravej ruky“.

17. Vyššie uvedené listinné dôkazy preukazujú jednak to, že postup žalovaného nebol de lege artis, a jednak aj to, že skorší operačný zákrok mohol žalobcovi priniesť nádej na lepší výsledok, aj keď nemožno presne kvantifikovať, v akom rozsahu. Inak povedané, prognóza operácie vykonanej po roku od úrazu bola menej priaznivá než v prípade operácie vykonanej do šiestich mesiacov. To, že sa zdravotný stav žalobcu napriek neskorej operácii (vykonanej v inom zdravotníckom zariadení) oproti očakávaniam zlepšil, nemôže byť na prospech žalovaného, keďže ide o istý prvok náhody resp. nepredvídateľnej reakcie organizmu - ako správne uviedol žalobca na pojednávaní pred odvolacím súdom, ak sa jeho zdravotný stav mierne zlepšil po neskorej operácii, existovala šanca, že sa jeho zdravotný stavlepší ešte viac v prípade včasnej operácie, a o túto šancu ho žalovaný nesprávnym liečebným postupom pripravil. V tomto prípade nie je možné požadovať od žalobcu presnú kvantifikáciu miery potenciálneho zlepšenia jeho zdravotného stavu, pretože každý organizmus je individuálny a takáto kvantifikácia (vo vzťahu ku konkrétnemu pacientovi) by si vyžadovala porovnanie stavu, keď je pacient liečený riadne a včas so stavom, keď k takejto liečbe nedôjde, čo nie je možné (nie je možné toho istého pacienta súčasne liečiť aj neliečiť a potom porovnávať výsledok). Preto je potrebné pripustiť určitú mieru zovšeobecnenia aj bez konkrétnej kvantifikácie prípadného benefitu včasnej a riadnej liečby.

18. Ako už bolo uvedené, vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalovaný postupoval pri liečbe žalobcu nesprávne a že práve v dôsledku tohto nesprávneho postupu žalobca stratil šancu na potenciálne lepší výsledok než dosiahol po operácii vykonanej až po roku od úrazu. Preto odvolací súd dospel k záveru, že boli preukázané predpoklady pre priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka. Keďže odstránenie následkov tohto zásahu nie je možné, prichádzalo do úvahy jedine primerané zadostučinenie a náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Z vykonaného dokazovania nevyplýva, že by žalovaný poskytol žalobcovi nejaké zadostučinenie a ani v priebehu konania nebolo zo strany žalovaného žiadne takéto

zadosťučinenie (napr. nejaká forma verejného ospravedlnenia) ponúknuté. Odvolací súd by však ani takéto zadosťučinenie nepovažoval za dostatočné vzhľadom na predlžovanie neistoty žalobcu ohľadom budúceho vývoja jeho zdravotného stavu a odňatie šance na lepší výsledok v dôsledku nekonania žalovaného de lege artis. Preto bolo potrebné priznať žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

19. Pokiaľ ide o výšku náhrady nemajetkovej ujmy, treba mať na pamäti, že náhrada nemajetkovej ujmy nesleduje cieľ poskytnúť poškodenému náhradu presného peňažného ekvivalentu ani obnovu pôvodného stavu (ujmu v osobnej sfére pre jej povahu nemožno ani obnoviť ani presne vyčíslieť), ale iba určité spravodlivé zmiernenie utrpenej ujmy (satisfakciu). Žalobca svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy zdôvodnil tým, že je značne obmedzený vo výkone pracovnej činnosti, pri realizácii jeho činností v rodine a v domácnosti, ako aj v spoločenskej a záujmovej činnosti a tiež pri aktivitách v oblasti kultúrneho a športového života. Na pojednávaní pred odvolacím súdom žalobca doplnil, že pred úrazom pravej ruky aktívne športoval, pracoval v záhrade, čo teraz vzhľadom na zdravotný stav pravej ruky nie je možné. Má to však dopad aj na jeho psychiku, je invalidný dôchodca, musí opakovane navštevovať neurológa, má stavy bolesti a trpnutia ruky, berie upokojujúce lieky.

20. Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že priamy dopad na pracovný či spoločenský život nie je predmetom tohto konania, keďže obmedzenia tohto charakteru podliehajú samostatnému nároku na náhradu za sťažené spoločenské uplatnenie (v tejto časti bola žaloba právoplatne zamietnutá). Okrem toho trvalé následky v podobe zníženia hybnosti pravej ruky samé o sebe nespôsobil žalovaný, ale sú dôsledkom úrazu žalobcu. Žalovaný nesprávnou liečbou „len“ potenciálne prispel k tomu, že tieto následky nie sú menšie. V tomto zmysle je možné v súvislosti so zmarením šance na výraznejšie zlepšenie zdravotného stavu akceptovať tvrdenie žalobcu o dopade na jeho rekreačné športové aktivity a na psychiku.

21. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy odvolací súd vychádzal z hierarchie nemajetkových hodnôt, ktorú uznáva česká aj slovenská judikatúra, kde najvyššou hodnotou je ochrana života (pričom v prípade smrti zavinenej protizákonným konaním sa pozostalým priznáva náhrada nemajetkovej ujmy v priemere v rozsahu 30 000 - 40 000 eur). Vzhľadom k tomu, že účelom náhrady v tomto prípade nie je náhrada za úraz, keďže za tento žalovaný nezodpovedá, stratu šance na lepší zdravotný stav je možné ohodnotiť približne na úrovni jednej polovice nároku, ktorý by postihnutá osoba mala, ak by za postihnutie ruky zodpovedal priamo žalovaný, čo by vzhľadom na vtedajší vek žalobcu (54 rokov, teda vrchol produktívneho veku), jeho rekreačné športové aktivity a zásah do jeho súkromného života predstavovalo náhradu na úrovni približne 5 000 eur. Za stratu šance na lepšie uzdravenie pravej ruky preto odvolací súd priznal náhradu v sume 2 500 eur.

22. K trovám konania o náhradu nemajetkovej ujmy odvolací súd uvádza, že je tu podstatné, že žalobe bolo vyhovené čo do jej základu, aj keď pokiaľ ide o výšku náhrady, žalobe nebolo vyhovené v celom rozsahu. Rozhodnutie o výške plnenia totiž záviselo od úvahy súdu, preto úspech žalobcu čo do základu nároku je možné považovať za úplný úspech vo veci samej podľa § 255 ods. 1 CSP, preto má žalobca proti žalovanému nárok na náhradu trov konania, avšak s tým, že výška náhrady trov konania sa bude počítat' nie z uplatňovaného nároku, ale len zo súdom prisúdenej sumy 2 500 eur.

23. Pokiaľ ide o náhradu trov, ktoré v konaní platil štát (znalečné, uhradené z prostriedkov Okresného súdu Trenčín ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku), odvolací súd vychádzal z toho, že žalobca bol vo veci samej úspešný čo do nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ale neúspešný čo do nároku na náhradu škody na zdraví (o nároku štátu na náhradu trov nebolo ešte právoplatne rozhodnuté ani vo vzťahu k nároku na náhradu škody na zdraví). Znalecké dokazovanie, ktoré hradil štát, sa pritom vzťahovalo na obidva nároky - aj na náhradu škody na zdraví, aj na náhradu nemajetkovej ujmy. Preto odvolací súd považoval za spravodlivé náhradu trov štátu rozdeliť na polovicu. Z titulu zodpovednosti za trovy konania o náhradu nemajetkovej ujmy je povinný polovicu týchto nákladov znášať žalovaný ako v tejto časti neúspešná procesná strana.

24. Naopak, v časti o náhradu škody na zdraví bol procesne neúspešný žalobca. Odvolací súd však považuje za potrebné uviesť, že aj keď sa v rozhodovaní o trovách štátu (vzhľadom na § 470 ods. 1 CSP) aplikujú ustanovenia CSP, je potrebné vziať do úvahy, že v čase, keď súd prvej inštancie nariadoval znalecké dokazovanie (kvôli ktorému vznikli trovy štátu), bola ešte účinná predchádzajúca procesná úprava a vzhľadom na ochranu legitímnych očakávaní, ktorá je súčasťou ústavných princípov právneho

štátu a ktorá našla vyjadrenie aj v ustanovení § 470 ods. 2 CSP, je potrebné prihliadnuť aj na vtedy účinné ustanovenie § 148 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého ak boli u niektorého účastníka predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov, náhrada trov štátu sa proti tomuto účastníkovi znížila o rozsah, ktorý mu súd priznal. V tomto prípade bol žalobca uznesením súdu prvej inštancie č. k. 11C/125/2011-60 z 23.6.2011 oslobodený od súdnych poplatkov v rozsahu 90 %, preto mohol v čase nariadenia znaleckého dokazovania legitímne očakávať, že mu bude uložená povinnosť nahradiť trovy štátu spojené s týmto znaleckým dokazovaním maximálne v rozsahu 10 %.

25. Okrem toho však odvolací súd dospel k záveru, že v tomto prípade boli dané dôvody hodné osobitného zreteľa (§ 257 CSP), pre ktoré by nebolo spravodlivé priznať štátu nárok na náhradu trov voči žalobcovi ani v rozsahu 10 %. Odvolací súd si je vedomý, že nepriznanie náhrady trov konania podľa § 257 CSP prichádza do úvahy len výnimočne, predstavuje výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok v prípadoch, keď by prísna aplikácia ostatných ustanovení o náhrade trov konania mohla za konkrétnych okolností viesť k nežiaducej tvrdosti. Pri skúmaní existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa je významným charakter konania, okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku na súde, postoj strán v konaní, ako aj majetkové, sociálne, osobné a ďalšie pomery strán konania. V preskúmvanej veci odvolací súd videl dôvody hodné osobitného zreteľa v tom, že konanie bolo vyvolané postupom žalovaného pri poskytovaní liečebnej starostlivosti žalobcovi, ktorého nesprávnosť (nezákonnosť) konštatoval Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ako aj v tom, že žalobca má príjem len z dôchodku, pričom svoje príjmy preukázal už pri žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov a opätovne pri žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov v dovolacom konaní. Preto odvolací súd v tej časti, za ktorú bol procesne zodpovedný žalobca, štátu náhradu trov nepriznal.

26. Toto rozhodnutie bolo senátom krajského súdu prijaté jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).